

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 4.Pf.20.413/2023/7.

A felperes:

felperes neve

felperes székhelye

A felperes képviselője:

iroda neve1 Ügyvédi Iroda (ügyintéző: ügyvéd neve1 ügyvéd)

ügyvéd címe1

Az alperes:

alperes neve

alperes székhelye

Az alperes képviselője:

ügyvéd neve2 Ügyvédi Irodája (ügyintéző: ügyvéd neve2 ügyvéd)

ügyvéd címe2

A per tárgya: felhasználási díj megfizetése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 3/A.P.20.955/2022/58-I.

A fellebbezést benyújtó fél: felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítéltábla az ítélet indokolásából mellőzi a vállalkozói díj bruttó jellegével kapcsolatos megállapításokat.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 533.000 (ötszázharmincháromezer) forint + áfa mértékű másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított irányadó tényállás szerint a felperes mint szolgáltató és az alperes mint megrendelő között 2017. május 29. napján Szolgáltatási szerződés (továbbiakban: Szerződés) jött létre munkaidő nyilvántartó, szabadság és távollét engedélyező, valamint tervező szoftver szolgáltatásra. A felek megállapodtak a szerződés tárgyában, a felek szerződés szerinti jogaiban és kötelezettségeiben, valamint a díjazásban is. A Szerződés 5.1. pontja szerint az alperes a felperesnek a szerződésben írt tevékenységéért egyszeri és az 1. számú mellékletben megjelölt ütemezés szerinti három részletben megállapított szolgáltatási díjat (75.080 euro) és szolgáltatási díjat (bruttó 2.033 euro/hó) köteles fizetni azzal, hogy 2017 májusától augusztusig 1.423 euro összeg a szolgáltatás havi díja. A felek a Szerződést 60 hónapos határozott időre kötötték (8.1. pont) és meghatározták a díjat arra az esetre is, hogyha a szerződés a megrendelőnek felróható okból szűnik meg vagy kerül megszüntetésre. A szerződés 11.2. pontja értelmében a „Szerződő felek megállapodnak abban, hogy amennyiben a jelen szerződés a 8.1. pont szerinti határozott időtartam alatt, Megrendelőnek felróható okból szűnik meg, vagy kerül megszüntetésre, úgy Megrendelő a szerződés megszűnésének – vagy megszüntetésének – időpontjától számított 3 napon belül köteles megfizetni a 8.1. pontban meghatározott határozott időtartamból még hátralévő teljes időtartamra vonatkozó szolgáltatási díjakat a Szolgáltató részére, egy összegben.”

A felperes által kibocsájtott részszámlák közül a 2018. decemberétől esedékes számlákat az alperes nem egyenlítette ki, felhívta a felperest a rendszer hibáinak kijavítására, melyet a felperes nem teljesített.

A felperes a 2019. június 5. napján kelt válaszelevelében a jelzett hibákat az alperes érdekkörében felmerültnek tekintette, a kialakult helyzetért őt tekintette felelősnek, majd 2019. szeptember 3. napján fizetési felszólítást küldött az alperesnek a Szerződés 5.2.c) pontja szerinti egyszeri díjat (számla1 számú számla 28.605,48 euro), valamint az ekkorra esedékessé vált, a Szerződés 5.1. pontja szerinti szolgáltatási díjak (számla2; számla3; és számla4 számú számlák 1.016, 2851,91 és 2851,91 euro) megfizetését követelve.

Levélváltást követően a felperes 2019. október 15-i nyilatkozatával a Szerződést – annak 11.3. pontja alapján – az alperes fizetési késedelmére hivatkozással felmondta, és jogkövetkezményként a szerződés 11.2. pontja alapján a 60 hónapos időtartamból a 2019. október 15. napjától még hátralévő teljes időtartamra, összesen 31 hónapra járó bruttó 82.621,12 euro szolgáltatási díj megfizetését igényelte. Felhívta továbbá az alperest a fennálló tartozás kiegyenlítésére, kilátásba helyezve a felszámolási eljárás kezdeményezését. Az

alperes 2019. október 27-én kelt levelében vitatta tartozását, azonban a 2019. november 15-én kelt levelében arról értesítette a felperest, hogy a felszólításban megjelölt számlák közül a számla3, számla4, számla5, számla6, számla7, és számla8 sorszámú számlákban írt tartozások tőkeösszegével egyező összeget kiegyenlített.

A 2019. október 15-ei fizetési felszólításba foglalt számlák közül a felperes a számla9 (332,74 euro szolgáltatási díj) és a számla10 (82.621,12 euro szolgáltatási díj a szerződés 11.2. pontja alapján) követeléseit nem érvényesítette a 2020. február 21-én megszüntetésre került felszámolási eljárás keretében, melyeket az alperes továbbra sem egyenlített ki.

[2] A felperes a fizetési meghagyásból perré alakult eljárásban a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:138. §-a alapján 82.954 euro számlatartozás és kamatai, a behajtási költségátalányról szóló 2016. évi IX. törvény 3. § (1) bekezdése alapján 40 euró behajtási költségátalány, valamint perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[3] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Állítása szerint a szerződés 5.2. a)-c) pontjának megfeleltethető mindhárom részszámlát kiegyenlített, valamint a szerződés 5.1. pontja szerint havonta esedékes szolgáltatási díjakkal és más kifizetésekkel együtt összesen 236.839,76 euro díjat teljesített a kiállított számlák alapján. A fenti összegek egy részét tévesen, illetve a felperes által indított felszámolási eljárás miatti fenyegetettségéből teljesítette. A felperes a teljes követelésre nem volt jogosult, mert nem teljesítette a szerződés 2.1., 2.5.e), 2.5.f)-g), 2.6.3., 4.1., 4.6. és 4.12. pontjában meghatározott kötelezettségét, ezért az élesüzemű rendszer átadása nem történhetett meg. A felperes csupán a szerződés 5.2.a) pontja szerinti részszámla kibocsátására volt jogosult a b) pont szerinti szolgáltatásokat csak részben, míg a c) pontban jelzetteket egyáltalán nem teljesítette. Hivatkozott arra, hogy a teljesítés hibáit folyamatosan és kellő időben jelezte a felperesnek, aki azt nem tudta orvosolni. A felperesi magatartást szerződésszegésként értékelte, így élt a Ptk. 6:139. § (1) bekezdésében írt visszatartási jogával és nem teljesítette a további felperesi követeléseket. Megítélése szerint nem ő, hanem a felperes volt szerződésszegő, ezért a felperes azonnali hatályú felmondása jogellenes. Álláspontja szerint a felek a szerződésben bruttó összeget határoztak meg szolgáltatási díjként, áfa tartam plusz összegként sem a szerződésben, sem a mellékletben megjelölt díjakat illetően nem került megállapításra, ezért a díjakhoz a 27%-os áfa nem számítható hozzá. Erre figyelemmel a felperes legfeljebb 63.023 euro összeget követelhetne a számlák alapján.

[4] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy az alperes részére 15 napon belül fizessen meg 1.353.974 forint perköltséget.

A perben az elsőfokú bíróság az általa kirendelt szakértő neve igazságügyi informatikai szakértő véleménye alapján megállapította, hogy a vizsgált rendszer valójában egy, az alperes szerverén futó felperesi alkalmazás, amelyhez a vizsgálat időpontjában az alperesnek nem volt semmilyen hozzáférése, az adott szolgáltatás nem működik már több, mint két éve, így konkrét programtesztelésre, illetve helyszíni szakértői vizsgálatra nem kerülhetett sor; az akkori állapot visszaállítása pedig semmilyen formában nem célszerű. A szakértő a véleményét a rendelkezésre álló iratanyag és a felektől pótlólagosan bekért további

információk alapján adta, amelyek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a teljesítés elmaradásában való közrehatás mértéke – az iparági elveket figyelembe véve – a felperesi szolgáltatói oldalról 70%-ban, az alperesi megrendelői oldalról 30%-ban állapítható meg. Az elsőfokú bíróság a szakvélemény alapján annak tulajdonított jelentőséget, hogy a felek együttműködése és különösen kommunikációja volt súlyosan hiányos, ami szükségképpen a perbeli jogvitához vezetett, mely hiba a szerződés hiányosságaira vezethető vissza.

Az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy a felmondást megelőző fizetési felszólításban szereplő számlák kiállítására a felperes jogosult volt-e. A számla1 számú 28.605,48 euróról szóló számla a szerződés 5.2.c) pontjában kikötött egyszeri díjat tartalmazza, melyre a szerződés 5.2. pontja szerint a felperes az éles rendszer átadása után jogosult. Az éles rendszer átadásának tényét a szakvélemény nem támasztotta alá. A felperes nem tudta bizonyítani, hogy az éles rendszert átadta a szerződésben vállalt határidőre, vagy legkésőbb a felmondás (2019. október 15.) napjáig. E szolgáltatás teljesítése nélkül a szerződés 5.2.c) pontjával ellentétes a számla1 számú számla kiállítása, így annak kiegyenlítését jogtalanul követelte a felperes az alperestől a 2019. szeptember 3-ai fizetési felszólításában, tehát az alperes nem esett késedelembe azzal, hogy a felperes teljesítetlen szolgáltatását nem fizette meg, így szerződésszegést nem követett el. Mindebből következik, hogy a felperes a Szerződés 11.3. pontjával ellentétesen a Ptk. 6:213. § (1) bekezdését megsértve jogtalanul mondta fel a Szerződést. Az elsőfokú bíróság ezért alaposnak találta az alperes kifogását, miszerint a fizetési felszólításban foglalt ellenszolgáltatásokat a felperes szerződésszegése miatt visszatarthatta. Az anyagi jogi kifogásnak a további számlákban foglalt (számla2, számla3 és a számla4 számú számlák), a szerződés 5.1. pontjának megfeleltethető havi szolgáltatási díjak teljesítése tekintetében volt. A felperes nem teljesítette a szerződés szerinti határidőre az éles üzemi adatkezelő szoftvert, ami a Ptk. 6:137. §-a értelmében szerződésszegésnek minősül. E szerződésszegés feljogosította az alperest, hogy a fenti számlák szerinti – a felszámolási eljárás megindítása nyomán azonban kiegyenlített – ellenszolgáltatásokat visszatartsa a Ptk. 6:139. § (1) bekezdése alapján, így az alperes ezen számlák teljesítésével nem eshetett késedelembe, a felperesi szerződés felmondása e számlák tekintetében is jogszerűtlen volt, így a felperes a szerződés 11.2. pontja alapján a teljes időtartamra vonatkozó szolgáltatási díjra nem jogosult, mivel a szerződés megszüntetése nem az alperesnek felróható magatartás eredménye, hanem a jogellenes felmondás következménye. A 332,74 euro összegű számla9 számú számlát nem tette vitássá az alperes, így a számla kiegyenlítése esedékessé vált. Az alperes ennek az ellenszolgáltatásnak a tekintetében is jogszerűen élt a visszatartás jogával, ezért a keresetet az elsőfokú bíróság a jogszerűtlen felmondásra tekintettel elutasította.

[5] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes élt fellebbezéssel, melyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését kérte a Pp. 381. §-a alapján, másodlagosan pedig az ítélet indokolásának a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján történő megváltoztatását oly módon, hogy az elsőfokú eljárásban elkészült szakvéleményt, mely rögzítette, hogy a vizsgált rendszer hozzáférhetetlensége miatt az érdemi szakértői vizsgálatot nem lehetett elvégezni, úgy kell értelmezni, hogy a perben nem lehetséges meggyőződni arról, hogy a felperes részéről történt-e hibás teljesítés, továbbá az indokolásban ne szerepeljen, hogy az alperes által fizetendő díj a szolgáltatási díj „bruttó” összegét jelöli. Kérte továbbá az alperest a másodfokú eljárással összefüggésben felmerült perköltségének megfizetésére.

Az elsődleges fellebbezési kérelmének indokául előadta, hogy az elsőfokú bíróság a 2022. szeptember 23-án megtartott tárgyaláson olyan tájékoztatást adott az anyagi pervezetés körében, hogy őt terheli annak bizonyítása, hogy a szolgáltatási szerződés teljesítésében mindvégig szerződésszerűen járt el és rajta kívül álló okból az alperes által tanúsított

szerződésszegés folytán nem tudta maradéktalanul teljesíteni a szerződés által számára előírt szolgáltatást. Az eljárásban vitatta, hogy e tekintetben rajta lenne a bizonyítási teher, ennek ellenére a pervezetésre tekintettel maga is indítványozta a szakértő kirendelését. Hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság tévesen határozta meg a Pp. 265. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási érdeket, ugyanis az alperes érdeke volt annak bizonyítása, hogy a felperes hibásan teljesített, ezért jogosan tartotta vissza az ellenértéket, tehát nem tanúsított olyan szerződésszegő magatartást, amely a felmondást megalapozza. Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 276. § (5) bekezdését sértve mellőzte az általa indítványozott bizonyítás elrendelését. Hivatkozott arra is, hogy az indokolás kirívóan okszerűtlen és a logika szabályaival ellentétes, mivel elismerte, hogy nem lehetett rekonstruálni, hogy melyik félnek mi volt a szerepe abban, hogy az alperesi rendszer nem működött, másfelől tényként állapította meg, hogy a felperes hibásan teljesített. Állította, hogy az elsőfokú bíróság nem várta be a szakvélemény kiegészítésére vonatkozó írásbeli észrevételeit, noha a megszabott határidő az ítélethozatal időpontjában még nem telt le, ugyanis az 2023. május 9-én járt le. Az ugyanezen a napon megtartott tárgyaláson az elsőfokú bíróság a tárgyalást berekesztette, majd kihirdette az ítéletet, így már nem volt lehetősége előterjeszteni a szakvélemény kiegészítésével kapcsolatos írásbeli észrevételét.

Másodlagos kérelme indokául előadta, hogy a szakértő a szakvélemény több pontján is kifejezetten rögzítette, hogy az informatikai rendszer nem hozzáférhető, azt közvetlenül nem vizsgálta. Az ítélet szerint a szakértő a felek által rendelkezésre bocsátott szűkös iratanyag alapján próbálta rekonstruálni a jogvitára okot adó műszaki helyeztet, tehát a szakértő maga is csak a felek együttműködését vizsgálta a levelezések és egyéb iratok alapján. Eljárása nem felelt meg a kötelezően alkalmazandó szám1 számú módszertani levélben foglaltaknak. Az informatikai rendszer hozzáférhetetlensége miatti bizonytalanságból arra a következtetésre lehetett volna jutni, hogy a perben nem lehetséges szakmailag megalapoztatott következtetést levonni a rendszer működésére vonatkozóan, csupán csak az állapítható meg, hogy a perbeli állítása bizonytalan, melyből nem következik a szerződésszegésének ténye.

Az ítéletben tévesen szerepel, hogy a felek a díjak bruttó összegében állapodtak meg. Az elsőfokú eljárásban kifejtette, hogy valamennyi, a szerződésben meghatározott szolgáltatási díj nettó összeg. Az elsőfokú bíróság nem tért ki az áfa tartalom kérdésére, tehát nem vizsgálta, hogy melyik fél álláspontja helyes. Nem vette figyelembe azt a tény, miszerint a felek nettó vállalkozási díjban állapodtak meg, mely tény az adózással kapcsolatos okiratok támasztják alá.

[6] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, lényegében megismételve az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját. Kérte a felperest perköltségének viselésére kötelezni a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet (IM. rendelet) alapján áfával növelt összegben.

[7] A fellebbezés a per főtárgya tekintetében nem, míg az indokolás módosítása vonatkozásában részben alapos.

[8] A másodfokú bíróság előre bocsátja, hogy felülbírálati jogkörét – a Pp. 370. § (1) bekezdésére, valamint a 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjára figyelemmel – a fellebbezés és az ellenkérelem korlátai között gyakorolhatta. Erre tekintettel a per főtárgya körében abban a

kérdésben kellett csupán állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság követett-e el olyan lényeges eljárási szabálysértést, amely kihatott az érdemi döntésére.

[9] A felperes fellebbezésében azért kérte az ítélet hatályon kívül helyezését, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási érdeket tévesen határozta meg, és ennek következtében a bizonyítás sikertelenségét is tévesen értékelte az ő terhére, ami az érdemi döntésre kihatással volt. Sérelmezte továbbá azt is, hogy – bár nem volt felderíthető, hogy az éles rendszer átadásának elmaradásáért melyik fél tehető felelőssé – megállapította, hogy ő nem teljesítette a szerződés szerinti határidőre az éles üzemű adatkezelő szoftvert.

[10] A felperes keresetében a kiállított számlái ellenértékének megfizetése iránt indított pert. Az alperes érdemi ellenkérelmében azért kérte a kereset elutasítását, mert a felperes nem teljesítette a szerződést, mivel az éles üzemben nem működött a felperes által szolgáltatott szoftver. Az alperes védekezése tartalmilag annak vitatását tartalmazta, hogy a díjfizetési kötelezettségének felfüggesztő feltétele bekövetkezett volna, így egyáltalán beállt volna a fizetési kötelezettsége. Bár ezt a rendszer működésképtelenségével indokolta, védekezése nem a hibás teljesítésre, illetve ezzel összefüggő bármely igény érvényesítésére irányult. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság a perfelvételi nyilatkozatok helyes értékelésével, az irányadó anyagi jogszabályoknak a Pp. 265. § (1) bekezdésének a bizonyítási érdeket meghatározó rendelkezésével való egybevetése mellett helytállóan vonta le azt a következtetést, hogy a felperes érdekében áll annak bizonyítása, hogy a díjigénye megalapozott, amihez a szerződésszerű teljesítést kellett bizonyítania. Azt is jogszabálysértés nélkül állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a szakértői bizonyítás e tekintetben nem vezetett eredményre, aminek ugyanezen jogszabály alapján a felperesnek kell viselnie az eljárási jogkövetkezményeit.

Az pedig a peradatok alapján aggálytalanul megállapítható volt, lényegében a felek egyike sem vonta kétségbe, hogy a felperes által szolgáltatott szoftver éles üzemben nem működött. A felek álláspontja csupán abban – a fentiek szerint fel nem deríthető – kérdésben tért el, hogy ez melyikük magatartására vezethető vissza.

[11] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási jogszabálysértést sem annak tényállásbeli megállapításával, hogy a felperes nem teljesítette a szerződés szerinti határidőre az éles üzemű adatkezelő szoftvert, sem pedig a bizonyítás sikertelensége jogkövetkezményének levonása során [Pp. 265. § (1) bekezdés].

[12] Az elsőfokú bíróság helytállóan utasította el a felperes további bizonyítási indítványát is, mivel nyolc tanú vallomása alapján sem lett volna lehetőség feltárni a szoftver működésképtelenségéhez vezető okokat.

[13] A felperes a 2023. május 9-én megtartott tárgyaláson – noha tisztában volt vele, hogy a rendelkezésére nyitva álló határidő ezen a napon lejár – írásban nem terjesztette elő észrevételeit az 55. számú szakvélemény-kiegészítéssel kapcsolatban. Az elsőfokú bíróság

azonban a tárgyaláson lehetőséget adott a felperesnek a beadni kívánt észrevételek szóbeli ismertetésére – mely a 58. számú jegyzőkönyvben rögzítésre is került –, így nem sérültek e tekintetben sem a felperes eljárási jogai, ezért nem volt helye az ítélet hatályon kívül helyezésének a Pp. 381. §-a alkalmazásával.

[14] A már fent kifejtettek miatt alaptalan volt a felperes másodlagos fellebbezésének a hibás teljesítés megállapíthatatlanságával kapcsolatos kérelme is. Ugyanakkor alappal kérte a felperes annak az indokolásból való mellőzését, hogy a szolgáltatási díj bruttó összegként került meghatározásra. Annak következtében ugyanis, hogy az elsőfokú bíróság nem folytatott le bizonyítást e kérdésben, csupán az okirat tartalma alapján nem lehet kétséget kizáróan állást foglalni, hogy a felek megállapodása nettó vagy bruttó összegekre irányult. Mivel a díjigény jogalapjának hiányában szükségtelen volt e kérdésre bizonyítást lefolytatni, az elsőfokú bíróság az erre felajánlott bizonyítást helyesen mellőzte, ugyanakkor a jogvita elbírálása szempontjából irreleváns körülményt is szükségtelen volt az indokolás részévé tenni. Ezért az indokolásnak e részét a másodfokú bíróság mellőzni rendelte.

[15] Mivel a felperes az ítélet megváltoztatására irányuló kérelem nélkül kizárólag annak hatályon kívül helyezését kérte és fellebbezése megalapozatlan volt, ezért a másodfokú bíróság ítéletével – az ügy érdemét nem érintve – az elsőfokú ítéletet a Pp. 382. §-a alkalmazásával helybenhagyta.

[16] Figyelemmel arra, hogy a felperes fellebbezése – a fellebbezési perérték számításánál irányadó kérelme tekintetében – eredményre nem vezetett, a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes fellebbezési eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére, melyet az ítéltábla az IM. rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja, valamint (5) bekezdése alkalmazásával határozott meg.

Budapest, 2023. október 17.

Dr. Németh László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Molnár Ágnes s.k.
előadó bíró

Dr. Merőtey Anikó s.k.
bíró